

De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet

Lars Calmfors 13/11-07:
Kommentarer till rapport från
Riksrevisionen

Långsiktigt hållbara offentliga finanser

Det teoretiska kriteriet

- Den långsiktiga skuldens nuvärde ska gå mot noll
- Nuvärdet av alla framtida primära budgetsaldon (skillnaden mellan intäkter och utgifter exkl räntor) ska vara minst lika stort som skulden i utgångsläget

Ett mer pragmatiskt kriterium

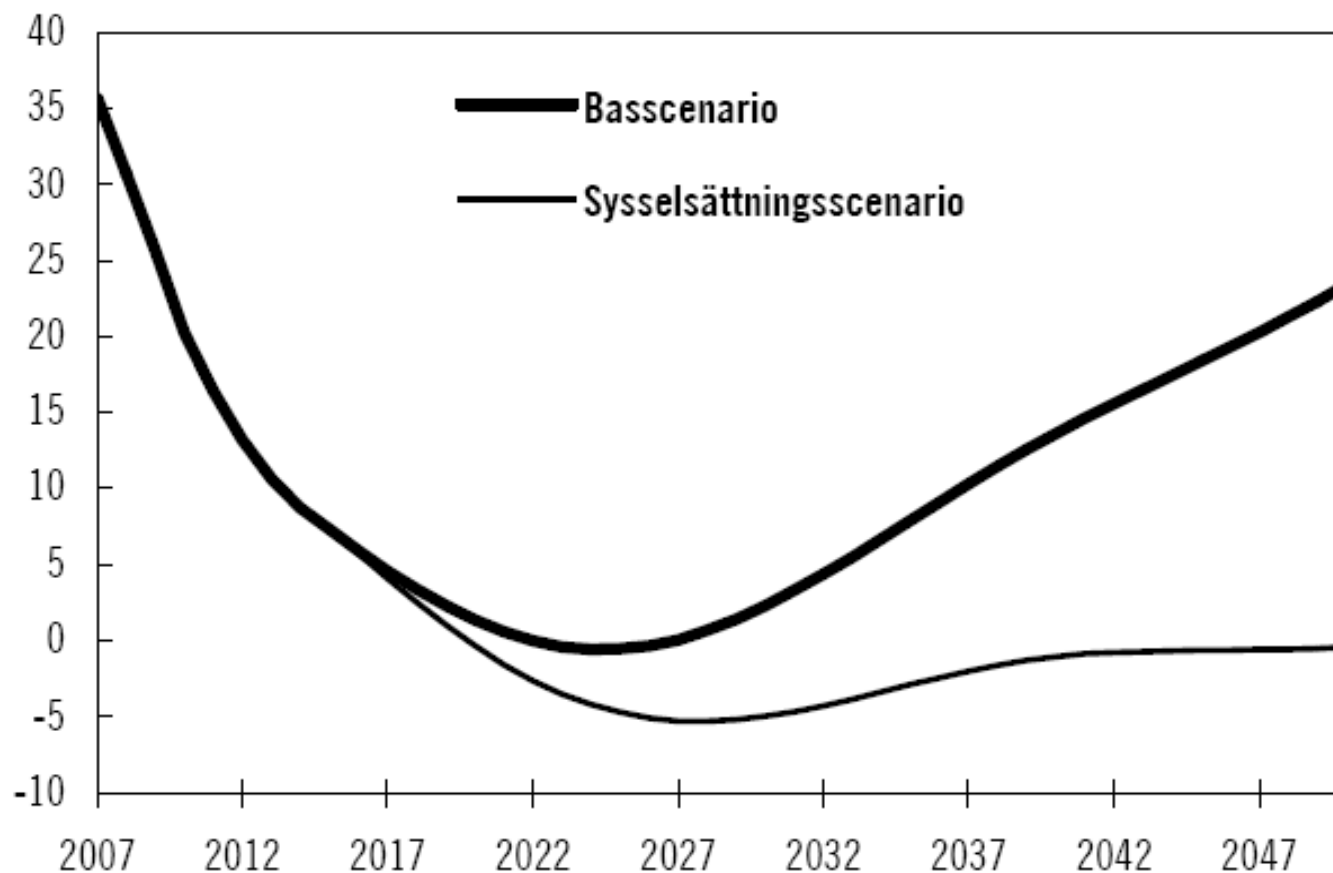
- Skuldkvoten ett visst framtida år (2050) ska inte överstiga skuldkvoten under ett visst startår
- De offentliga finanserna är hållbara om det kan uppnås utan skattehöjningar

Problem med regeringens redovisning

- Startåret som man jämför med flyttas successivt framåt i tiden
 - Gradvis skärpning av hållbarhetskravet
 - Bättre att slå fast givet skuldmål! (S1)
- Missvisande att titta på ett visst slutår om skuldkvoten är starkt ökande
 - Redovisa också utvecklingen efter slutåret!
 - Fäst större vikt vid kalkyler på oändlig sikt! (S2)
- Missvisande att inte korrigera för förändringar i statens finansiella tillgångar
 - Redovisa statsskulden *netto!*

Diagram 7.4 Statsskulden

Procent av BNP

Källa: Finansdepartementet.

Saldomålet

- Saldomålet avser hela den offentliga sektorn men hållbarhetsberäkningarna bara statsskulden
 - Bristande konsistens
 - Borde saldomålet också avse bara staten exkl pensionssystemet?
 - Överensstämmelse med EUs regler?
- Det framtida saldomålet
 - Överskottsmålet gäller fram till 2015
 - Sedan då?
 - Gradvis omformulering av målet över tiden?
 - Hur blir det med marginalen till EUs treprocentsgräns?

Tabell 7.2 Offentliga finanser*Procent av BNP*

	2007	2010	2015	2020	2030	2040	2050
Primära inkomster	51,8	50,3	50,5	50,7	51,1	50,9	50,3
Skatter och avgifter	48,4	47,2	47,7	48,0	48,6	48,7	48,3
Övriga inkomster	3,4	3,1	2,9	2,7	2,4	2,2	2,0
Primära utgifter	49,3	47,4	50,6	51,2	53,3	52,8	51,4
Transfereringar	19,8	18,8	19,0	19,2	19,6	19,2	18,4
Konsumtion	26,6	25,8	24,9	25,3	26,9	26,8	26,3
Investeringar	2,9	2,8	2,7	2,8	2,9	2,9	2,8
Teknisk justering	0,0	0,0	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Primärt sparande	2,5	2,8	-0,1	-0,5	-2,2	-1,9	-1,1
Kapitalinkomster, netto	0,4	0,7	1,1	1,2	0,8	-0,1	-0,7
Finansiellt sparande	2,9	3,6	1,0	0,7	-1,4	-2,0	-1,8
Finansiell ställning							
Statsskuld	35,6	20,2	7,3	1,4	2,3	13,6	23,4
Konsoliderad bruttoskuld	39,7	24,5	12,6	7,8	10,4	22,3	32,0
Nettoskuld	-17,7	-24,4	-31,0	-31,6	-20,6	0,5	13,8

Källa: Finansdepartementet.

Behovet av känslighetsanalyser

- BP 08: ett alternativt mer positivt sysselsättningsscenario
- Riksrevisionen: alternativa mer negativa scenarier
- Mer pessimistiska och mer optimistiska scenarier bör redovisas på ett likvärdigt sätt
- BP 08
 - “teknisk uppjustering” av de offentliga utgifterna med 4 % av BNP 2011-15
 - för att nå saldomålet på 1 % av BNP 2015
 - justering för ökad kvalitet i offentliga tjänster?
 - justering för konjunkturen?

Behov av ”försiktighetsbias” i kalkylerna

Motiv

- Allmän “deficit bias” i finanspolitiken
- “För stor” statsskuld är mycket värre än “för liten”

Hur hantera detta?

- Olyckligt att göra orealistiskt pessimistiska antaganden
- Bättre att precisera önskad framtida skuldnivå och sedan sikta på klart angiven lägre skuldnivå (X procentenheter lägre) för att ha *säkerhetsmarginal*
- Översätt sedan säkerhetsmarginalen till skillnader i antagandena om
 - sysselsättning
 - medelarbetstid
 - brukaravgifter
 - produktivitetshöjning i offentlig sektor

Intergenerationell rättvisa

- Fördelningen mellan generationer beror inte bara på offentlig skuldsättning utan också på strukturen på skatter, avgifter och offentliga utgifter
- Samma flöde av välfärdstjänster per capita och samma skattekvot innebär omfördelning till senare generationer om de lever längre (utan att arbeta längre)
- Vi behöver mer av explicita kalkyler över detta